

Konsortier åbner døre

Center for Designforskning har støttet fire konsortier inden for tekstil, mode, møbler og strategisk design på design- og arkitektskolerne. Konsortierne danner rammerne for samarbejde mellem designforskere, forskningsinstitutioner og virksomheder, og bidrager herved til at skabe synergi og fremme vidensdelingen med erhvervslivet. De gøder jorden for fremtidens designforskning ved at skabe værdifulde netværk for udveksling af viden og ideer og medvirker til at identificere nye indsatsområder for designforskningen.

Af Trine Vu

For et par år siden fik Joy Boutrup og Vibeke Riisberg, begge lektorer ved Designskolen Kolding, mulighed for at afprøve en helt ny materialebesparende væv hos Lindauer-Dornier i Tyskland, og lidt senere at eksperimentere med et nyt plantebaseret polyester-garn, Biofront, udviklet af den japanske fiberproducent Teijin.

Begge eksperimenter var led i forskningsprojektet *Regulering af dagslys i offentlige rum*, der skal finde metoder til at udnytte dagslyset bedre i kontormiljøer og på den måde medvirke til at reducere energiforbruget. Begge eksperimenter lod sig gøre, fordi Tekstilkonsortiet, som Vibeke Riisberg er en af drivkræfterne bag, har åbnet dørene til nye samarbejdspartnere i både ind- og udland for hende og hendes kolleger.

Konsortium gavner innovationen

Væven og de japanske fibre er langt fra de eneste eksempler på, hvordan et konsortium kan gavne designforskningen og innovationen.

”Vi har fået genereret en helt ny viden via det netværk, som er skabt i Tekstilkonsortiet. Vi bliver inviteret med i tværfaglige samarbejder, og når erhvervslivet får øjnene op for, at de kan bruge vores forskning, skabes der grundlag for nye projekter. For eksempel har tekstilvirksomheden Kvadrat udtaget et patent fra et af vores projekter, som de deltog i. Konsortiesamarbejdet er en god ramme for vidensudveksling og formidling af dansk og international tekstilforskning til industrien, designere og uddannelserne. Samtidig giver konsortiet en masse inspiration og goodwill,” siger Vibeke Riisberg.

Forskning giver seriøsitet til et felt

Og netop den synergi, der opstår, når designforskere, erhvervsliv og studerende inden for samme felt får en platform for udveksling af viden, er vigtig.

Julie Sommerlund, lektor på Danmarks Designskole, er leder af modekonsortiet MOKO, og hun oplever også synergieffekten som en af de helt store gevinster ved konsortiet.

”Ideen med MOKO er at formidle vores forskningsresultater til blandt andet modebranchen, og vi har opdaget en meget positiv sidegevinst ved det arbejde. Modeverdenen kan være meget svær at dykke ind i, når man kommer udefra, og derfor bliver det særlig vigtigt med personlige relationer. Når vi formidler vores viden på

Hvilke mekanismer er det, der gør, at en bestemt accessory eller kjole bliver et såkaldt *must have*? Og hvorfor bliver én stil en trend og en anden ikke? Det er blot noget af den viden, som modekonsortiet MOKO formidler, og ifølge lektor Julie Sommerlund er efterspørgslen efter viden om mode så stor, at konsortiet ikke kan mætte behovet. Foto: MOKO

for eksempel seminarer med paneldebatter og internationale gæster, får vi ofte skabt netop de personlige kontakter, der gør, at vi senere kan ringe op og for eksempel få de interviews, vi har brug for - og det betyder meget,” siger Julie Sommerlund.

”Der er stor sult efter den mere videnstunge modekommunikation. Folk vil gerne høre om mode på et højere plan end i damebladene, og branchen er meget interesseret i at blive undersøgt og vist den samme interesse som for eksempel kunsthistorikere viser kunsten. Det opgraderer jo et felt, når forskere interesserer sig for det. Det gør det mere seriøst, og det har en strategisk interesse,” fortæller Julie Sommerlund og tilføjer, at der naturligvis også er stor interesse for den del af designforskningen, som branchen mere direkte kan bruge i forhold til resultatet på bundlinjen.

Det gælder for eksempel ph.d.-studerende Maria Mackinney-Valentins projekt om trendmekanismer. Også forskningsadjunkt Erik Hansen-Hansens ph.d.-afhandling om luksusmode og de globale modebyer fik stor opmærksomhed fra branchen.

”Forskningen gør branchen i stand til at se sig selv med andre øjne og giver den et nyt perspektiv på her-og-nu-hverdagen,” forklarer Julie Sommerlund.

Modstand og hjælp

Der er udbytte hele bordet rundt, når et konsortium samler kræfterne inden for et bestemt område.

Professor på Kunstakademiets Arkitektsskole, Anders Brix, står bag Møbelkonsortiet, som blev etableret i 2008. ”Det, at man samler sig omkring bordet i et samarbejde, giver både mere modstand og mere hjælp - og design skal altid have modstand, det er godt for innovationen,” siger Anders Brix og forklarer, at Møbelkonsortiet

har to spor: Et akademisk spor og et virksomhedsspor.

På virksomhedssporet har Anders Brix i forskningsprojektet *Innovation og design i den danske møbelbranche*, som er støttet af Center for Designforskning, interviewet syv af de mest designorienterede møbelvirksomheders direktører, og en rapport er under udarbejdelse.

”Det, at man samler sig omkring bordet i et samarbejde, giver både mere modstand og mere hjælp - og design skal altid have modstand, det er godt for innovationen”

”En af konklusionerne i rapporten er, at man er nødt til også at turde stole på sine sanser, når man vurderer design på højt niveau, fordi det i sidste ende er kunstnerisk kvalitet, der konkurreres på. En anden konklusion er, at selv om virksomhederne er internationale i tankegangen, er de samtidig meget bevidste om at være danske virksomheder, der hviler på en nordisk tradition,” siger han.

Når solen stråler ind ad kontorvinduerne, ruller man ofte persiennen ned. Men så bliver der for det meste så mørkt i rummet, at man er nødt til at tænde lamperne. I forskningsprojektet ”Regulering af dagslys i offentlige rum” eksperimenterer lektor Joy Boutrup og lektor Vibeke Riisberg bl.a. med lysafskærmninger i nye materialer - her et tekstil vævet af garn sponsoreret af det italienske spinderi Torcitura Padana og den japanske fiberproducent Teijin. Tekstilet lader dagslyset diffundere, så man ikke bliver generet af dagslyset, men heller ikke bliver nødt til at tænde lamperne - og på den måde kan man spare på energien.

Foto: Vibeke Riisberg

Konsortiets akademiske spor er en international arbejdsgruppe, Interior, hvor foreløbig 10-14 designforskere fra universiteter i bl.a. Sverige og Australien udveksler viden og ideer om møbler og rum, og Anders Brix' vision på det felt er, at møbler og rum i fremtiden vil smelte mere sammen.

”I dag ser for eksempel møbelfabrikkerne snævert på tingene: Et bord er et bord. Men måske kan selve vores måde at leve i rummene på blive anderledes, og det er møbelbranchen også interesseret i, for der er et stort potentiale her. Vi bliver flere og flere mennesker på planeten, men i den vestlige verden bliver der flere og flere husholdninger, som bruger fantastisk meget plads - et almindeligt hus står jo tomt det meste af dagen, så måske skulle vi lægge nogle nye strategier for, hvordan vi indretter os,” siger Anders Brix.

Strategisk design

På Arkitektskolen Aarhus er et konsortium for strategisk design godt på vej; skolen fik sidste år bevilget midler til en forundersøgelse, og leder af Institut for Design, lektor Jørgen Rasmussen, siger:

”Målet er at få opgraderet dette område. Første skridt er at definere begrebet strategisk design set fra designerens vinkel. Vi er ligeledes begyndt at se på, hvilke samarbejdspartnere vi skal have, og vi er begyndt at identificere fokusområder. For eksempel forventer vi, at et af de nye områder i strategisk design bliver forandringsdesign - det vil sige organisatoriske forandringsprocesser. Et af målene i konsortiet er at arbejde med begrebsafklaringen som en almindelig forskningsproces. Det overordnede mål er at samarbejde med forskningsinstitutioner og spændende virksomheder, både producerende virksomheder og designvirksomheder, men også NGO'er, da disse arbejder med ydelser og har særlige tilgange til selvorganisering.”

”Et fokusområde er uddannelsen. Der findes ikke i dag uddannelsesmateriale i strategisk design. Vi skal opbygge et materiale, der kan ligge til grund for uddannelserne og opbygge dette felt,” fortæller Jørgen Rasmussen.

Modekonsortiet MOKO er et samarbejde mellem Designskolen Kolding og Danmarks Designskole i regi af Center for Designforskning samt Kunstinstituttet. MOKO blev grundlagt i 2006 og har 8-10 forskere er tilknyttet. Leder af MOKO er lektor og centerleder Julie Sommerlund. Formålet er at samle, generere og formidle viden om mode via forskning, konferencer, medier og web. MOKO var sidste år bl.a. vært for to store internationale seminarer. Andre konkrete resultater af konsortie-arbejdet er rapporter - bl.a. *Dansk mode: Historie, Design, Identitet* af Marie Riegels Melchior og Nikolina Olsen-Rule, som nu er undervisningsmateriale på flere uddannelsesinstitutioner. En rapport om samarbejder mellem modeuddannelser og -erhverv er på vej.

Modekonsortiet MOKO

Se artiklen Fortællingen giver modeprodukter værdi, Mind Design #17.

Møbelskonsortiet har base på Kunstakademiets Arkitektsskole og ledes af professor Anders Brix. Konsortiet blev dannet i 2008 og har et virksomhedsspor og et akademisk spor. En rapport med konklusioner fra virksomhedsprojektet om kreativitet og innovation i møbelbranchen er under udarbejdelse.

Se artiklen Forskning fremmer innovation i dansk møbelbranche, Mind Design #11.

Tekstilkonsortiet udspringer fra Designskolen Kolding. Konsortiet har eksisteret siden 2005 og er ledet af Institutleder Mathilde Aggebo. Formålet er at udvikle tekstilforskning som satsningsområde ved Designskolen Kolding, og konsortiet har blandt andet været med til at igangsætte uddannelsen af tre ph.d.'er på tekstilområdet, holdt seminarer. Studierejser til Sverige og England har givet viden om, hvordan andre uddannelsesinstitutioner arbejder sammen med industrien. Projektet *Regulering af dagslys i offentlige rum* er støttet af Center for Designforskning, KVADRAT og Kulturministeriet.

Tekstilkonsortiet

Se artiklen Regulering af dagslyset som designfelt, Mind Design #2.

Konsortiet for strategisk design er placeret på Arkitektskolen i Aarhus, der i november 2009 fik bevilget midler til en forundersøgelse af et konsortium for strategisk design. Forskningsleder ved Institut for Design, lektor Jørgen Rasmussen er leder af konsortiet. Irene Lønne, der netop har skrevet ph.d.-afhandling om strategisk designs potentiale, er ansat på forprojektet.

Se artiklen Redskaber til strategisk design, Mind Design #18.

Forsideillustration: Vibeke Riisberg

DANISH CENTRE FOR DESIGN RESEARCH

Danish Centre for Design Research - Center for Designforskning er Kulturministeriets paraplyorganisation for designforskningen ved Arkitektskolen Aarhus, Danmarks Designskole, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Arkitektsskole.

Danish Centre for Design Research bidrager til at opbygge og styrke dansk design-forskning, til at formidle viden og til netværksdannelse nationalt og internationalt mellem forskningsinstitutioner, virksomheder og offentligheden.

MIND DESIGN

Danish Centre for Design Research - Center for Designforskning udgiver hver måned netmagasinet Mind Design på dansk og engelsk. Netmagasinet bringer artikler om udviklingen inden for designforskningen og formidler forskningens resultater til såvel forskere som praktikere og andre interesserede. Magasinet er gratis. Se mere på www.dcdr.dk/dk/minddesign

Danish Centre for Design Research
Philip de Langes Allé 10
1435 København K

+45 32 68 63 68
dcdr@dcdr.dk
www.dcdr.dk